

DE NAZATEN

O children

*Forgive us now for what we've done
It started out as a bit of fun
Here, take these before we run away
The keys to the gulag*

Uit: 'O Children' van Nick Cave & The Bad Seeds

'Vaak, als ik me eenzaam en losgeslagen van de rest van de wereld voel, denk ik terug aan de periode dat het erger was. De nadagen van mijn huwelijk, de afstand die groeide. De apathische paniek. Weten waar je op afstevent en het niet kunnen stoppen. Vooral niet praten, het onzegbare binnenhoudend. Terugkijkend wist ik dat geheimen ons zouden splijten. En toch meed ik de waarheid. Ik ging naar binnen, naar het niet weten, waar het veilig leek. Maar nu alles duidelijk is, is die weg naar binnen afgesloten.'

De Eetclub

Annabelle
zh! < Pap +
 Mam

Thom + Mik
Thies Simon
Thies Patricia fam. Vogel

Balette > Beau
+ Event Luuk

Mees + Hanneke
Anna Ivo

Kees > Lotte
Angela Daan
 yorp

Ze zaten er verslagen bij op Karens vijftigste verjaardag in gastrobar De Schel, het restaurant dat onlangs in het dorp was geopend. ‘Er staat poké bowl op de kaart,’ had de moeder enthousiast geappt, waarop beide dochters antwoordden met LOL en een lach-emoji.

‘We gaan mam, dat wordt cult!’

En hier zaten ze. De dochters ieder op hun telefoon, de moeder wachtend op de rekening.

De moeder verlangde naar hoe het ooit was. Het vanzelfsprekende verbond tussen moeder en dochters. De grapjes die alleen zij begrepen, het herhalen van anekdotes, de gedeelde herinneringen. Hun lievelingsgerecht bereiden, samen een serie kijken, de meisjes die haar advies vroegen, modeshows houden, elkaars nagels lakken. Ze verlangde zelfs naar de ruzies over het ongevraagd lenen van kleding en de moeilijke gesprekken wanneer er weer een van de twee had gespijgeld, of als ze een joint in een doosje onder het bed van Sophie had gevonden. Ze miste de tijd dat ze een eenheid waren, ondanks alles. Drie mensen, drie vrouwen, samengeklonken in hun verdriet over het verlies van hun vader, haar man. Alleen zij wisten van elkaar hoe het ooit was, hoe hij rook, hoe hij lachte. Alleen zij snapten de verwarrende mix van verdriet en woede, van soms wakker worden

en voelen dat hij er was. Alleen zij kenden elkaar al hun hele leven. Ze konden elkaar haten in de veilige wetenschap dat ze van elkaar hielden.

De moeder keek naar haar dochters, verzonken in hun telefoon. Het gesprek was niet goed gegaan. Ze had er zoveel van verwacht. De boel weer bij elkaar brengen, desnoods door hen te verenigen in hun ergernis aan haar.

‘Wat is er gebeurd met jullie band?’ had ze gevraagd. ‘Waarom zien jullie elkaar nooit? Waarom praten we alleen maar over elkaar, maar nauwelijks nog met elkaar? We waren ooit zo hecht, zo gezellig. Ik mis jullie.’

De dochters vonden elkaar in hun ongelukkige jeugd. Van hot naar her waren ze gezeuld, terwijl hun moeder uitsluitend met zichzelf bezig was geweest. Er was altijd een probleem, of iets om ongelukkig over te zijn. Zij had niet voor hen gezorgd, maar zij zorgden voor haar. Tot er een ander kind kwam, van een andere vader. Het derde kind, dat cadeautje werd genoemd, of klein wonder. Dat wél alle aandacht kreeg, en meer.

De dochters wilden van haar loskomen. Ze wilden weg en zich niet altijd zorgen hoeven te maken om haar. Er moest eerst heel veel afstand worden gecreëerd, om dan misschien ooit, in de toekomst, een andere, volwassen relatie op te bouwen. In hun woorden weerklonk jaren aan door de moeder betaalde therapie.

De moeder had zich voorgenomen te luisteren zonder oordeel, maar elk verwijt deed pijn, als een zweepslag. Ze moest het ondergaan. Ze had het verdiend. Ze wist dat ze anders was dan andere moeders. Ze had altijd fulltime gewerkt en in haar had een groot, onstilbaar verlangen naar avonturen gesmeuld dat nu pas, na haar

vijftigste, gedooft was. Nu wenste ze nog maar één ding van haar kinderen: vergeving.

Waarom zoek je geen leuke man, vroeg een van de dochters. Maar de moeder wilde geen man. Met mannen was alle ellende begonnen. Ze wilde het pact met haar dochters terug, hoewel ze ook wel wist dat dat niet eenvoudig en misschien wel onmogelijk was.

Karen

De eindeloze polderweg, grijs en nat onder de zwaarbewolkte hemel. Iedere zaterdag, langs sloten en kanalen, langs fietsers, gebogen in de wind, om aan een tochtig veld te staan, kleumende handen om een plastic bekertje koffie. Tweeëntwintig popelende jongetjes onder het toezien van dubbel zoveel ouders.

Als de wekker gaat om zeven uur, de roepzang om ouderlijke plicht, baal ik steeds even dat alles alleen op mijn schouders rust. Geen lijf naast me om nog even tegenaan te kruipen, of alleen maar tegen te klagen over waarom die wedstrijden zo verdornd vroeg zijn. Mik staat enkele seconden later al naast mijn bed, zijn tanige beentjes trappelend van de zin. Hij wil een tosti en sinaasappelsap, ze gaan winnen vandaag, hij weet het zeker, de trainer heeft iedereen friet beloofd als ze meer dan één doelpunt scoren. Hij is zo zenuwachtig dat hij witjes ziet.

Mik is kleiner en dunner dan de rest van zijn elftal en compenseert dat met rennen, achter de meute aan. Steeds te laat danst hij om de anderen heen, en van de stress mist hij de bal als die al eens in zijn buurt valt. Maar waar ik allang had opgegeven, gaat hij door. Mijn hart breekt wanneer hij weer omver wordt gelopen of zo zijn best doet de anderen bij te benen, wanneer hij wordt uitgejouwd voor mietje of binnen een paar minuten alweer op de bank zit. Vorige week nog richtte hij al zijn opgespaarde frustraties op mij.

‘Het komt doordat ik geen vader heb!’ schreeuwde hij huilend. Hij trapte naar mijn been, maar miste.

‘Wat?’ vroeg ik. ‘Wat komt doordat je geen vader meer hebt?’

‘Dat ik niet kan voetballen. En dat ik zo ben. De moeder van Teun zegt het ook.’

‘Maar hoe ben je dan?’

‘Een watje. Een soort meisje. Een uk!’

‘Zegt Teuns moeder dat?’

‘Nee, maar ze zegt dat ik anders zou zijn als ik een vader had. Vaders doen anders. Ik heb alleen maar jou. En Belle en Soof. Allemaal wijven.’

‘Nou zeg.’

We rijden zwijgend naar huis, na weer een verloren wedstrijd. Een verlies waarvoor Mik zich verantwoordelijk voelt. Sporten is gezond, maar voor Mik is het een kwelling.

‘Zullen we naar McDonald’s?’ opper ik om de stemming enigszins te verbeteren.

Hij haalt zijn schouders op.

‘Goed.’

Ik voel zijn teleurstelling en onmacht alsof ik zelf heb verloren.

‘Oké dan! Laten we een cola met frietjes en een Big Mac halen!’

‘Ik wil een McChicken. De vegetarische.’

Mik doet alles wat zijn oudste zus en grootste heldin doet. Zoals vegetariër worden. Dat is een stuk gemakkelijker in Antwerpen, waar Belle sinds twee jaar studeert, dan hier op de zandvlaktes van Noord-Brabant.

‘Oké. Hopelijk hebben ze dat.’

Wachtend in de rij bij de McDrive pak ik mijn mobiel. Geen berichten. Ik merk op dat het 15 januari is, de dag van de brand twintig

jaar geleden. Het vuur, de ambulances, Everts lichaam in een lijkzak. De brand waarmee alle ellende begon. Ik kijk naar Mik, die driftig zit te tikken op zijn telefoon. Zonder die brand was hij er misschien niet geweest. Mijn cadeautje.

We bestellen, betalen en krijgen bij het volgende luik onze snacks. Op de parkeerplaats eten we gehaast onze frietjes.

‘Weet je wat ik eigenlijk helemaal niet meer leuk vind, mam?’ Hij vraagt het zonder me aan te kijken. ‘We wonen heel ver van alles... Ik vind het ook gezellig, hoor, met zijn vieren, maar ik zou wel gewoon in een straat willen wonen, met andere kinderen en mensen, of vlak bij school. Ik zit eigenlijk altijd alleen met jou.’

‘Ik weet het, lieverd.’ Ik streel door zijn borstelige haar, waarna hij zijn haren weer platstrijkt.

‘In een gewone straat, dan kan ik op de fiets naar school, en zelf naar vrienden of voetbal, of zomaar wat rondlopen. En boodschappen voor jou doen.’

‘Ik ben erover aan het nadenken,’ zeg ik. ‘Zeker als Sophie straks ook op kamers gaat. Dat je zussen ook makkelijker thuis kunnen komen in de weekenden.’

Na de dood van Simon en de rechtszaak die erop volgde, ben ik ondergedoken met het voornemen nooit meer boven te komen. Een klein huisje, aan de rand van een bos, in Noord-Brabant, grenzend aan Zeeland, tussen Halsteren en Tholen, zo ver van het Noord-Hollandse kustplaatsje Bergen als mogelijk. Wat ik daar zou doen om rond te komen was op dat moment mijn minste probleem. Ik moest weg met mijn twee dochters, en met het kind in mijn buik. Een nieuw, veilig leven opbouwen, waar niemand van de familie Vogel-van der Kooij ons zou kunnen vinden. Liever nog was ik naar Spanje vertrokken of voor mijn part Australië, maar dat kon ik mijn dochters niet aandoen. De overgang naar